

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

Föredraganden
Karolina Sölsnaes

DOM
2011-06-21
Meddelad i
Växjö

Mål nr
744-11, 771-11

SÖKANDE

1. Vectura Consulting AB, 556767-9849 (mål nr 744-11)
Norrkatan 23
352 31 Växjö

Ombud: Nils-Göran Ragnarsson
Vectura Consulting AB
Norrkatan 23
352 31 Växjö

2. ATRIO arkitekter Kalmar AB, 556527-4197 (mål nr 771-11)
Södra Vallgatan 19
392 31 Kalmar

Ombud: Advokaten Magnus Daar och jur kand. Sofi Landström
Daar Strandberg Advokatbyrå
Box 7447
103 91 Stockholm

MOTPART

Kalmar kommun, Upphandlingsenheten
Serviceförvaltningen
Box 611
391 26 Kalmar

Ombud: Advokat Henrik Seeliger
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1065
101 39 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling enligt lagen om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökningarna om överprövning

KONKURRENSVERKET	
2011-06-22	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

BAKGRUND

Kalmar Kommun, upphandlingsenheten (kommunen) genomför upphandling enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, av ramavtal för konsulttjänster. Av anbudsförfrågan framgår att ramavtal tecknas med max tre konsulter per fackområde och att tilldelningen av uppdrag sker efter rangordning och kapacitetsomfång. Vidare kommer anbud att antas utifrån vilka som är mest fördelaktiga för beställare med hänsyn till kompetens och pris. – I tilldelningsbeslut den 22 februari 2011 angavs att 55 av 58 inkomna anbudssvar klarade kvalifikationskraven och de utsedda leverantörerna inom respektive fackområde redovisades i rangordning. I för målet relevanta delar utsågs för ”Planarkitektjänster” bolagen Fojab, Atkins och Sweco och för ”Arkitektjänster” bolagen JAARK, Tengbom och Atrio.

Vectrua Consulting AB (Vectura) och ATRIO arkitekter Kalmar AB (ATRIO) ansöker om överprövning.

Eftersom ansökningarna avser samma upphandling och hinder mot gemensam handläggning inte föreligger företar förvaltningsrätten ansökningarna till avgörande i gemensam dom (jfr Högsta Förvaltningsdomstolens beslut den 7 juni 2011 i mål nr 471-11).

YRKANDEN M.M.

Vecturas ansökan om överprövning

Vad Vectura anför i ansökan

Vectura yrkar att kommunen ska rätta tilldelningsbeslutet på så sätt att bolagets anbud tas upp till prövning för de sex fackområden där bolaget har lämnat anbud. Vectura anför i huvudsak följande. Av tilldelningsbeslutet framgår att bolagets anbud har förkastats. Som grund för att anbudet förkastats anges att separat anbud ska anges för respektive fackområde och att

bolaget inte uppfyllt detta krav på anbudets form och innehåll. – Enligt principen om förutsebarhet och transparens enligt 1 kap. 9 § lagen om offentlig upphandling, LOU, ska anbudsgivaren av förfrågningsunderlaget kunna utläsa hur anbudet ska lämnas för att uppfylla den upphandlande myndighetens krav. I detta fall har det varit oklart då det i förfrågningsunderlaget funnits ett anbudsformulär där samtliga sju fackområden är med i ett och samma dokument. Separata anbud har lämnats i och med att olika personer har namngetts för respektive fackområde och referensobjekt har lämnats för respektive fackområde på separata sidor i anbudet. Olika priser har också angivits för de olika fackområdena. Bolaget har dock inte lämnat in anbudet i separata kuvert med ett anbudsformulär för varje fackområde men det står det heller inget om i förfrågan. Genom att förkasta bolagets anbud på denna grund har kommunen förfarit i strid med principen om förutsebarhet och transparens samt likabehandlingsprincipen eftersom bolagets anbud har särbehandlats mot omständigheter som inte finns angivna i förfrågningsunderlaget. Den upphandlande myndigheten kan inte i efterhand uppställa krav på anbudets form och innehåll som inte framgått av det annonserade förfrågningsunderlaget. Genom kommunens olagliga förfarande har bolaget lidit skada.

Kommunens inställning till Vecturas ansökan

Kommunen bestrider Vecturas yrkande om rättelse och anför i huvudsak följande. Bolaget har inte lämnat separata anbud per fackområde i enlighet med kravet i punkten U3 i förfrågningsunderlaget, utan gett in ett anbud som innehåller endast en uppsättning av efterfrågade handlingar och uppgifter. Endast ett anbudsformulär har ingetts där tre fackområden prissatts. Avseende de CV:n som bifogats anbudet framgår inte vilket fackområde som respektive CV hänför sig till, även om detta möjligen kan utläsas vid en jämförelse med angivna referensobjekt. – Kommunens krav, att separata anbud ska lämnas per fackområde som offereras, uppställs huvudsakligen av praktiska skäl. Olika utvärderingsgrupper har granskat anbudet inom respektive fackområde och varje utvärderingsgrupp måste då ha tillgång

till samtliga efterfrågade handlingar och uppgifter, samt offererade priser och CV:n för offererade personer. Varje anbud ska innehålla endast den information och de uppgifter som är relevanta för aktuellt fackområde. Den aktuella upphandlingen är omfattande med ett stort antal anbudsgivare och anbud. Det är därför tvunget att uppställa och upprätthålla ett antal praktiska krav för att möjliggöra hanteringen av anbuden. – Det måste rimligen stått klart för varje normalt informerad anbudsgivare som noga läst förfrågningsunderlaget att kravet innebär att en komplett uppsättning anbudshandlingar ska lämnas för varje offererat fackområde, vart och ett innehållande samtliga efterfrågade handlingar och uppgifter. Kommunen har försökt att tydliggöra detta genom att använda versaler och utropstecken i punkten U3 Anbudsgivning i förfrågningsunderlaget. Hur kravet ska tolkas framgår även på andra platser i underlaget, exempelvis i punkten U3.4. Av frågor och svar rörande upphandlingen och förfrågningsunderlaget framgår vidare av svar på fråga 5 att med ”kategori” avses ”fackområde”. – Det är den upphandlande myndigheten som formulerar förfrågningsunderlaget som har tolkningsföreträdet rörande hur underlaget ska tolkas, så länge det sker inom den ram som uppställs för LOU (jfr Förvaltningsrätten i Växjö dom i mål nr 1589-10 samt Länsrätten i Kronobergs läns dom i mål nr 94-09). Kommunen anser att förfrågningsunderlaget är klart och tydligt utformat. Om förvaltningsrätten, i strid med kommunens uppfattning, skulle finna att kravet är otydligt utformat, menar kommunen att en sådan brist under alla förhållanden inte är av sådan art och dignitet att åtgärd enligt 16 kap. LOU är motiverad.

Vecturas genmäle

Det kan ifrågasättas varför kommunen inte tog fram sju olika anbudsformulär i sitt förfrågningsunderlag för att tydliggöra detta krav. Kravet var uppenbarligen inte så klart eftersom ytterligare två anbudslämnare förkastats på samma grund. Även om kommunen inte är tvingad att begära in kompletteringar hade bolaget mer än gärna kopierat upp samma anbudsformulär sex omgångar för att tillfredsställa kommunens önskemål.

ATRIO:s ansökan om överprövning

Vad ATRIO anför i ansökan

ATRIO arkitekter Kalmar AB (bolaget) ansöker om överprövning avseende "konsulttjänster – planarkitekter" samt "konsulttjänster – arkitekttjänster" och yrkar att förfrågan bör göras om så att samtliga ingående kategorier (uppdragsansvarig, handläggare, medverkande) vägs in i prövningen.

ATRIO anför i huvudsak följande. Skall-kraven har inte uppfyllts och utvärderingsförutsättningarna har varit oklara. Bolaget har lidit eller riskerat att lida skada genom att inte tilldelas kontrakt inom fackområdena arkitekttjänster och planarkitekter. – Under anbudstiden bedömde bolaget att det fanns oklarheter avseende de "kategoritimpriser" som skulle anges i anbudsformuläret. Av svar på inkommen fråga framgår dock otvetydigt att det pris som anges i formuläret är "uppdragsansvarig" och inget annat. Bolaget bedömde det som märkligt att endast denna kategori ska bedömas då uppdragsansvarig oftast utgör en mindre del av nedlagd tid/kostnad, men lämnade timpris för uppdragsansvarig. Bolaget har emellertid tagit del av anbuderna från de kontor som tilldelats tjänsterna och noterat dels att ett av företagen som tilldelats uppdrag bifogat en timprislista som tydligt visar att de "anbudspriser" som utvärderingen gjorts på inte avser uppdragsansvarig, dels att endast tre av sex kontor bifogat kategoritimprislista (enligt punkt C). Därför kan man inte avgöra om det verkligen är "uppdragsansvarig" som timdebiteringen avser. Därutöver kan det konstateras att exempelvis den timmängd som anbudsvärderingen baseras på avseende planarkitekttjänster är 1 250 timmar per år. Om man bedömer att uppdragsansvarigs del i projektet är max 25 procent, skulle detta motsvara en konsulttid på 5 000 timmar per år, där övriga medverkandes timdebitering inte ingått i bedömningen överhuvudtaget. Det kan inte vara kommunens avsikt att denna stora timmängd är ointressant ur kostnadssynpunkt.

Det kan konstateras att FOJAB i sitt anbud för planarkitekter angivit ett genomsnittligt timpris på 725 kronor, men av anbudsformuläret kan utläsas att uppdragsansvarig betingar ett pris uppgående till 850 kronor per timme, handläggande arkitekt 740 kronor per timme och medverkande arkitekt 585 kronor per timme. FOJAB har tilldelats en förstaplats i tilldelningsbeslutet. Kommunen har således inte tillämpat skall-kraven korrekt då man accepterat ett genomsnittligt timpris för samtliga av FOJAB:s redovisade arkitekter trots att det är pris för uppdragsledare som ska anges.

Vidare har Tengbomgruppen inte angett något timpris i sitt anbud avseende planarkitekter och uppfyller därmed inte skall-kravet i punkt U3.1. C i förfrågningsunderlaget. Trots detta tilldelades Tengbomgruppen 77,96 poäng, vilket strider mot LOU. – Inte heller avseende arkitektjänster uppfyller Tengbomgruppens anbud skall-kraven i punkt U3.1 C, D och E och ska därför inte tilldelas någon placering i detta fackområde.

I fråga om SWECO:s anbudsformulär avseende planarkitekter uppfylls inte skall-kraven i punkt U3.1 C, D och E, då dessa uppgifter inte redovisas överhuvudtaget. Trots detta har SWECO tilldelats en tredje plats. Det är inte upp till kommunen att anta att SWECO:s uteblivna påslag var lika med noll procents påslag. Kommunens antagande har gett SWECO en favör då SWECO kan ha glömt alternativt valt att inte redovisa en procentsats i första skedet. – Inte heller avseende arkitektjänster uppfyllde SWECO skall-kraven, men tilldelades trots detta 68,69 poäng. Kommunens förfarande strider mot LOU och innebär att det föreligger allvarliga och irreparabla brister i upphandlingen.

Kommunens anbudsfrågan har varit oklar och lämnat utrymme för godtycke. Anbudsgivarna har tolkat begreppet uppdragsledare olika då kommunen erhållit prisbud för uppdragsledare i fall där arkitektens kompetens egentligen inte har varit tillräcklig. Resultatet av tilldelningen visar att kommunen antagit timpris för uppdragsledare oavsett arkitektens kompe-

tens. Detta då kommunen antagit SWECO:s anbud som avser ett genomsnittligt timpris på samtliga arkitektkompetenser SWECO erbjuder. Kommunen har även tilldelat anbud som inte uppfyller skall-kraven genom att inte alls redovisa timpris, t.ex. Tengboms anbud. – Trots uttalade skallkrav i anbudsförfrågan i kombination med skriftliga förtydliganden har kommunen inte följt kraven vid tilldelning, vilket visar att man tillämpat otillåtna undantagsregler. Agerandet har lett till oriktiga tilldelningsbeslut och att anbud antagits som rätteligen skulle ha förkastats. Kommunen har inte kunnat ge klara besked på grund av oklar anbudsförfrågan och resultatet är att olika kompetens- och kvalificeringsgrader har jämförts och konkurrerat mot varandra. – En kommun ska beakta god ekonomisk hushållning. Kalmar kommun har godtagit brister i upphandlingen och därmed har inte bästa upphandlingen gjorts. Att bortse från det strider mot grundprincipen i 8 kap. 1 § kommunallagen.

ATRIO har tillfogats skada då kommunen fallerat att upprätthålla likabehandlingsprincipen och principen om transparens i 1 kap. 9 § LOU. Bolaget har inte kunnat konkurrera utifrån rätt förutsättningar och därmed mist möjligheten till framtida intäkter. Det finns goda skäl att anta att bolaget vid en korrekt genomförd upphandling skulle kunnat antas som första leverantör inom fackområdena arkitekttjänster och planarkitekt.

Kommunens inställning till ATRIO:s ansökan

Kommunen bestrider ATRIO:s yrkande om åtgärd enligt 16 kap. LOU och anför i huvudsak följande. Det är upp till varje upphandlande myndighet att bestämma vad som ska utvärderas vid utvärderingen. Det finns inget krav enligt LOU eller de gemenskapsrättsliga reglerna om offentlig upphandling att samtliga prislelement som kan komma att aktualiseras vid anskaffning av en vara eller en tjänst ska värderas. Inte heller finns något krav på att samtliga efterfrågade prisuppgifter ska ingå i utvärderingen. Det är tvärtom mycket vanligt att upphandlande myndigheter efterfrågar priser avseende en rad poster, men endast utvärderar vissa av dem. Att sådant förfarande är

förenligt med LOU har fastslagits i praxis vid upprepade tillfällen. Om endast vissa av efterfrågade priser ska utvärderas ska detta framgå av förfrågningsunderlaget. – Det har klart och tydligt framgått att kommunen endast skulle utvärdera pris avseende ”Uppdragsledare”. Hur kommunen än hade valt att utvärdera pris hade någon anbudsgivare kunnat ha synpunkter på att någon prisparameter skulle ha beaktats i större eller mindre grad. Detta saknar dock betydelse eftersom kommunen bestämmer vilka prisparametrar som ska utvärderas. Utvärderingen har skett i enlighet med förfrågningsunderlaget och LOU.

Det förhållandet att någon anbudsgivare inte uttryckligen angett att offereerat pris avser uppdragsledare medför inte att sådana anbud ska förkastas. Anbudet baseras på förfrågningsunderlaget och för att en anbudsgivare inte ska vara bunden av en föreskrift i förfrågningsunderlaget, krävs antingen att anbudsgivaren uttryckligen reserverat sig mot densamma eller att det i anbudet förekommer uppgifter av vilka framgår att lämnat pris avser annan personalkategori än efterfrågad. Sådana reservationer eller uppgifter saknas i anbudet. Att anbudsgivare lämnar pris även för andra personalkategorier utöver uppdragsledare förändrar inte kommunens bedömning. Det står helt klart att vinnande anbudsgivare lämnat pris på efterfrågat sätt och det bestrids att utvärderingen baserats på något annat pris är uppdragsansvarig. Bolaget har inte påstått sig lida eller riskerat att lida skada av den påstådda överträdelsen av LOU.

Det fanns ursprungligen två oklarheter i förfrågningsunderlaget. Både fackområden och kategorier nämndes och det var inte helt klart vad som avsågs med kategorier. Vidare fanns motstridiga uppgifter avseende timpris för uppdragsledare då skrivningen synes göra skillnad på fackområde och kategori samt ger intryck av att mer än ett pris ska ligga till grund för utvärderingen. Oklarheterna uppmärksammades av anbudsgivare före anbudstidens utgång och förtydligades genom frågor och svar rörande upphandlingen och förfrågningsunderlaget.

Det finns ingen legaldefinition eller annan vedertagen definition av begreppet uppdragsledare, utan enligt normalt språkbruk får det anses vara den som faktiskt leder det faktiska arbetet i ett uppdrag. Kommunen har inte uppställt några specifika krav rörande exakt vilken kompetens en uppdragsledare ska ha. Det är mycket möjligt att anbudsgivarna har offererat uppdragsledare med olika kompetens men det innebär inte att kommunen har förfarit felaktigt. Kommunen har inte heller utvärderat ett genomsnittspris för olika personalkategorier avseende någon anbudsgivare. Kommunen har, i enlighet med förfrågningsunderlaget och förtydliganden enligt frågor och svar, endast utvärderat pris för uppdragsledare.

Vad avser FOJAB:s anbud har detta bolag offererat priser för ett antal olika personalkategorier. Härutöver har FOJAB angett ett pris för uppdragsledare i anbudsformuläret. Det är i och för sig korrekt att FOJAB offererat ett lägre pris för uppdragsledare än för uppdragsansvarig, Specialist. Att offerera pris på detta sätt står dock inte i strid med förfrågningsunderlaget och anbudet är således inte behäftat med några bister.

Tengbomgruppens anbud för planarkitekter har inte antagits, vilket framgår av tilldelningsbeslutet. Vad avser anbudet för arkitekttjänster har Tengbomgruppen offererat pris avseende uppdragsledare och anbudet har antagits. Bolagets påstående att Tengbomgruppen inte redovisat procentuellt påslag för underkonsult respektive procentuellt påslag för utlägg enligt ABK 09 är felaktigt. Tengbomgruppens anbud är således inte behäftat med några bister.

SWECO:s anbud avseende arkitekttjänster har inte antagits. I fråga om planarkitekter har SWECO offererat pris avseende uppdragsledare och anbudet har antagits. Bolagets påstående om att SWECO inte har offererat pris är således felaktigt. SWECO har inte angett något procentuellt påslag för underkonsulter respektive utlägg enligt ABK09 i sitt anbud, vilket medför att SWECO inte har rätt till några sådana påslag vid utförandet av upp-

draget. Det medför inte att anbudet ska förkastas. Syftet med skrivningen är att anbudsgivarna inte i efterhand ska kunna kräva påslag enligt höga procentsatser som kommunen inte kunnat förutse. Innebörden av bestämmelsen är att om påslag ska tillämpas ska dessa anges i anbudet. Att bestämmelsen skulle leda till att anbudsgivaren som inte önskar tillämpa något påslag utesluts för att uppgift saknas har inte varit förutsebart för anbudsgivarna och skulle stå i strid med bestämmelsens syfte. Uteslutningsgrunder måste vara tydliga och transparenta för att få tillämpas (Regeringsrättens dom i mål 958-05). SWECO har tolkat det aktuella kravet på det sätt som det varit avsett och på samma sätt som kommunen. Dessutom skulle bolagets uppfattning av kravet stå i direkt strid med proportionalitetsprincipen. Ett oproportionerligt eller otydligt krav får inte ligga till grund för uteslutning, vilket framgår av fast rättspraxis (RÅ 2005 ref. 47, Kammarrätten i Jönköpings domar i mål nr 2491-09 och 2808-10). I den mån förvaltningsrätten skulle finna att det aktuella kravet är otydligt eller oproportionerligt medför detta endast att kravet inte får tillämpas, vilket innebär att SWECO:s anbud inte kan förkastas och att åtgärd enligt 16 kap. LOU inte kan aktualiseras.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § lagen offentlig upphandling, LOU, ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 16 kap. 1 § LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärd enligt 5 eller 15 § (ansökan om överprövning).

Av 16 kap. 5 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Prövningen i förvaltningsrätten är en kontroll av om det på grund av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta åtgärder i enlighet med 16 kap. LOU. För att ett sådant ingripande ska bli aktuellt krävs det att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Vecturas ansökan

Förfrågningsunderlagets relevanta delar

Av förfrågningsunderlaget, punkterna U3 – ANBUDGIVNING, U3.1 - Anbuds form och innehåll samt U3.4 – Adressering, framgår följande.

U3 - ANBUDSGIVNING

Anbud får avges på ett eller flera fackområden enligt A2.3.

OBS! för varje fackområde enl. A2.3 skall separat anbud avges. Om så ej sker kan anbudet komma att förkastas.

U3.1 - Anbuds form och innehåll

Anbud skall avges skriftligen enligt tillhandahållet formulär. Anbudet skall vara undertecknat av behörig.

Anbud får inte innehålla reservationer.

I anbudet skall följande uppgifter redovisas i enlighet med anbudsformuläret:

- A. De uppgifter som efterfrågas i punkten U5.2 nedan skall redovisas i samband med avgivande av anbud, om så ej sker tas anbudet ej upp till prövning. Samtliga uppgifter skall vara aktuella och medfölja anbudet. Åberopande av tidigare insända handlingar accepteras ej.
- B. Presentation av konsultföretaget och dess förmåga enl. A1.2 samt personalresurser inkl. tre (3) referensobjekt, avseende för respektive kategori relevanta uppdrag, utförda de senaste 5 åren.
För varje referens skall anges:
  1. Kortfattad uppdragsbeskrivning
  2. Beställare
  3. Uppdragsledare

4. Beställarens kontaktperson inkl telefonnummer och epost adress
- C. Timarvode för personal (endast ett sammantaget arvode per kategori).
- D. Uppgifter om procentuellt påslag för underkonsult enl. ABK 09.
- E. Uppgifter om procentuellt påslag för utlägg enl. ABK 09.
- F. Redovisning av företagets kvalitets och miljöledningssystem innefattande ISO 9001:2008 och 1401 :2004 eller motsvarande.
- G. Intyg som visar att anbudsgivaren är registrerad i det land där han driver verksamhet enligt landets regler om aktiebolags- eller handelsregister eller liknade register, samt att han fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter och skatter i det egna landet och Sverige. För Svenska anbudsgivare kan detta intygas med hjälp av skattemyndighetens blankett SKV 4820 (www.skatteverket.se: "Uppllysning vid upphandling").
- H. Bevis gällande konsultansvarsförsäkring (minst 120 bb samt verifikat på betald premie).
- I. Bevis gällande behörighet och ackreditering i förekommande fall.
- J. Förslag på personal för resp. kategori samt CV för dessa.

U3.4 - Adressering

Skriftligt anbud i två exemplar märkt "**Anbud ramavtal konsulttjänster**" samt den kategori som anbudet avser, sänds till:
Kalmar Kommun, Serviceförvaltningen, Upphandlingsenheten, Box 902
391 29 Kalmar
Besöksadress: Torsåsgatan 14

Förvaltningsrättens bedömning

Vecturas anbud har förkastats med hänvisning till att kravet om att separata anbud ska lämnas per fackområde i enlighet med punkten U3 i förfrågningsunderlaget inte har uppfyllts. Vectura anser att förfrågningsunderlaget varit oklart eftersom det endast fanns ett anbudsformulär innehållande samtliga sju fackområden. Vectura anser sig vidare ha lämnat separata anbud i och med att olika personer har namngetts för respektive fackområde och referensobjekt har lämnats för respektive fackområde på separata sidor i anbudet.

Fråga är således huruvida förfrågningsunderlaget varit otydligt rörande på vilket sätt anbud ska lämnas. Av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens följer att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen (jfr RÅ 2002 ref. 50).

Förvaltningsrätten konstaterar att kommunen i det anbudsformulär som utgör bilaga till förfrågningsunderlaget lämnat utrymme för att ange uppgifter rörande de sju kategorierna/fackområdena i ett och samma dokument. Sett isolerat skulle detta kunna tolkas som att man, genom att ange priserna för respektive fackområde i de angivna rutorna, har lämnat ett separat anbud för varje fackområde. Av punkterna U3, U3.1 och U3.4 i förfrågningsunderlaget framgår emellertid att så inte är fallet. I punkt "U3" anges att det för varje fackområde ska avgas separat anbud och av punkt "U3.1 – Anbuds form och innehåll" framgår hur ett anbud ska avgas och vilka uppgifter som ett anbud ska innehålla. Enligt förvaltningsrättens mening framgår det härigenom att anbudsgivaren måste redovisa alla de uppgifter som efterfrågas separat för respektive fackområde. I punkten U3.4 har det vidare förtydligats att kuvertet ska märkas med "den kategori som anbudet avser". Därmed får det av förfrågningsunderlaget anses framgå med tillräcklig tydlighet att separata anbud för respektive fackområde ska lämnas. Vad Vectura har anfört visar därmed inte att de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU åsidosatts.

ATRIO:s ansökan

Förfrågningsunderlagets relevanta delar

I förfrågningsunderlaget, punkten U3.1, anges, såvitt nu är av intresse, att följande uppgifter skall redovisas i enlighet med anbudsformuläret:

- C. Timarvode för personal (endast ett sammantaget arvode per kategori).
- D. Uppgifter om procentuellt påslag för underkonsult enl. ABK 09.
- E. Uppgifter om procentuellt påslag för utlägg enl. ABK 09.

Vidare anges bl.a. följande under U5.3 B

B. Ekonomi (värderas 47,5 %) enligt följande:

Timpriser inom de olika fackområdena anges på bifogad anbudsformulär. Timpriserna kommer att vägas mot de beräknade volymerna som angivits. I de fall där någon kategori inom fackområdet saknas kommer det genomsnittliga timpriset på övriga kategorierna inom samma fackområde att användas. Kostnaden för resor från anbudsgivarens basort till Kalmar kommer att multipliceras med SKV rekommenderade kilometerersättningar samt med antal uppskattade resor. Varje resa räknas som returreisa. Varje fackområde kommer att utvärderas var för sig. Anbudsgivare kan välja att offerera inom ett eller flera fackområden.

Av frågor och svar rörande den aktuella upphandlingen framgår bl.a. följande. På frågor rörande U3.1 har kommunen uppgett att i varje fackområde ska enbart ett pris anges samt att kategori = fackområde. På fråga rörande U5.3 gällande hur många kategorier som ska vara med i anbudet och hur det genomsnittliga priset räknas ut har kommunen svarat att det pris som ska anges på anbudsformuläret är uppdragsledare.

Förvaltningsrättens bedömning

ATRIO har invänt att förfrågningsunderlaget är behäftat med vissa oklarheter och därmed lämnat utrymme för godtycke. Dessa oklarheter avser timarvodet för uppdragsledare då, enligt bolaget, anbudsgivarna tolkat begreppet olika och lämnat prisanbud för arkitekter med otillräcklig kompetens samt lämnat genomsnittliga timpriser.

Förvaltningsrätten konstaterar att det är den upphandlande myndigheten som avgör vilka krav som ska ställas i en upphandling samt hur leverantören ska styrka att kraven uppfylls, förutsatt att dessa inte strider mot de grundläggande principerna i LOU eller någon annan bestämmelse i lagen. En upphandlande myndighet bör emellertid utforma förfrågningsunderlaget så tydligt som möjligt och ange vad som kommer tillmätas betydelse i kvalificeringsfasen och utvärderingsfasen.

Av det aktuella förfrågningsunderlaget framgår att det är "timarvode för personal (endast ett sammantaget arvode per kategori)" som ska anges. I

”frågor/svar” har kommunen härefter angett att det är endast ett pris som ska anges per fackområde, att fackområde är detsamma som kategori samt att det endast är pris för uppdragsledare som ska anges i anbudsformuläret. Härigenom torde det stå klart att de timpriser som ska lämnas ska avse uppdragsledare. Någon definition av vad som avses med begreppet uppdragsledare framgår inte av förfrågningsunderlaget eller det ställs inte heller något krav på särskild utbildning. Det framgår inte heller att kommunen ifrågasatt kompetensen hos de uppdragsledare som offererats. Enligt förvaltningsrättens mening får kommunens skall-krav i punkt U3.1 C, genom dokumentet med frågor/svar, anses vara tillräckligt tydligt och det kan inte anses visat att principen om transparens trätts för när i denna del.

Vad avser invändningarna avseende de olika bolagens anbud gör förvaltningsrätten följande bedömning.

Ifråga om FOJAB:s anbud avseende planarkitekter har ATRIO invänt att FOJAB inte lämnat anbud avseende uppdragsledare, utan ett genomsnittspris. Av underlaget i målet framgår att FOJAB har angett timpris avseende fackområdet planarkitekter i anbudsformuläret. Utgångspunkten torde därmed vara att detta avser uppdragsledare i enlighet med angivet skallkrav. Det förhållandet att FOJAB, i anbudet, angett ett annat timpris för uppdragsansvarig specialist visar enligt förvaltningsrättens mening inte att det lämnade anbudet inte avser timpris för uppdragsledare. Det kan således inte anses visat att FOJAB inte uppfyllt skallkravet i punkten U3.1 C. Kommunen kan därmed inte anses ha brutit mot de grundläggande principerna i detta avseende.

ATRIO har vidare anfört att Tengbomgruppen tilldelats första plats i fackområdet planarkitekt trots att Tengbomgruppen inte angett något timpris i anbudsformuläret för detta fackområde samt att Tengbomgruppen erhållit 77,96 poäng i anbudsutvärderingen, vilket strider mot LOU. Av tilldelningsbeslutet framgår emellertid att Tengbomgruppen inte är någon av de

tre företag som antagits i fackområdet planarkitekter. Vad ATRIO har anfört rörande utvärderingen av Tengbomgruppen visar därmed inte att bolaget lidit eller riskerat skada i denna del.

Ifråga om Tengbomgruppens anbud rörande arkitekttjänster har ATRIO invänt att skall-kraven i punkt U3. 1 C, D och E inte har uppfyllts. Av underlaget i målet framgår dock att Tengbomgruppen angett timpris i anbudsformuläret för fackområdet arkitekttjänster (punkt U3.1 C), att Tengbomgruppen på särskilt dokument angett uppgift om procentuellt påslag för underkonsult enligt ABK 09 (punkt U3.1 D) samt att Tengbomgruppen på särskilt dokument angett uppgift om procentuellt påslag för utlägg enligt ABK 09 (punkt U3.1 E). Enligt förvaltningsrätten har ATRIO inte visat att kommunen antagit Tengbomgruppen i strid med skall-kraven. Kommunen kan därmed inte anses ha brutit mot de grundläggande principerna i LOU i detta avseende.

Vad härefter avser SWECO:s anbud avseende arkitekttjänster har ATRIO invänt att SWECO antagits i fackområdet arkitekttjänster trots att SWECO inte angett något timpris i anbudsformuläret (punkt U3.1 C) samt att SWECO erhållit 68,69 poäng i anbudsutvärderingen, vilket strider mot LOU. Av tilldelningsbeslutet framgår emellertid att SWECO inte är någon av de tre företag som antagits i fackområdet arkitekttjänster, medan bolaget tilldelats en tredje plats. Vad ATRIO har anfört rörande utvärderingen av SWECO visar därmed inte att bolaget lidit eller riskerat skada i denna del.

I fråga om SWECO:s anbud rörande planarkitekter har ATRIO invänt att SWECO inte har uppfyllt skall-kraven i punkt U3.1 C, D och E, men trots det tilldelats en tredjeplats, vilket strider mot LOU. I de aktuella punkterna anges att timarvode för personal, uppgifter om procentuellt påslag för underkonsult enligt ABK 09 och uppgifter om procentuellt påslag för utlägg enligt ABK 09 ska redovisas. Av underlaget i målet framgår att SWECO angett timpris i anbudsformuläret men att uppgifter om procentuellt påslag

för underkonsult och utlägg saknas. Kommunen har i denna del gjort gällande att utelämnat procentpåslag likställs med noll i procentpåslag. Enligt förvaltningsrättens mening torde dock de utelämnade uppgifterna innebära att SWECO inte har uppfyllt aktuella skall-krav. Att anta ett anbud som inte uppfyller skall-kraven gynnar en viss leverantör och strider mot de grundläggande principerna i LOU. För att åtgärd enligt 16 kap. LOU ska bli aktuellt krävs emellertid att det finns ett orsakssamband mellan överträdelsen och att sökanden lidit eller kan komma att lida skada. Av anbudsutvärderingen kan utläsas att ATRIO rangordnats först på en tionde plats i det aktuella fackområdet. Det kan därmed inte anses visat att överträdelsen i aktuellt fall medfört att bolaget riskerat att lida skada.

ATRIO har även åberopat bestämmelserna om hushållning av resurser i 8 kap. 1 § kommunallagen. Enligt förvaltningsrättens mening kan emellertid vad som anförts i denna del inte anses utgöra grund för ingripande enligt LOU.

Sammanfattande bedömning

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att vad Vectura och ATRIO anført inte utgör skäl för ingripande enligt 16 kap. LOU. Ansökningarna om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU)

Ingela Hofvander

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU